

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

КПТ-МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ

підготовки Магістра
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми
Клінічна психологія

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «КПТ-модель управління конфліктами» підготовки магістрів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 Психологія, за освітньою програмою Клінічна психологія

Розробник: Мітлош Антоніна Василівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Засекіна Л.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної та клінічної психології

протокол № 1 від 31 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Журавльова О.В.

© Мітлош А.В., 2022 р.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Клінічна психологія Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/ 4		Рік навчання 2
		Семестр 1
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 86 год.
ІНДЗ: немає		Консультації 10 год.
Мова навчання	Форма контролю: залік	
	Українська	

II. Інформація про викладача

ППП: Мітлош Антоніна Василівна

Науковий ступінь: кандидат психологічних наук

Вчене звання: доцент

Посада: доцент кафедри загальної та клінічної психології

Контактна інформація: mitlosh.antonina@vnu.edu.ua

Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Освітній компонент «КПТ-модель управління конфліктами» належить до циклу вибіркової дисципліни підготовки магістра, вивчається у третьому семестрі, формою контролю є залік. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 10 годин лекційних, 14 год. практичних, 86 год. самостійної роботи.

Курс спрямовано на вивчення особливостей управління конфліктами та плекання стосунків у напрямі когнітивно-поведінкової терапії, механізмів і чинників виникнення та розвитку різних типів конфліктів, а також шляхів їх попередження у різних сферах життя. Силабус ґрунтується на системному підході підготовки сучасних магістрів і компетентнісному підході до визначення якості підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти, здатних працювати відповідно до сучасних вимог.

2. Пререквізити: вивчення дисципліни базується на дисциплінах загального та професійного циклів підготовки попередніх років навчання, зокрема: загальна психологія, психодіагностика, соціальна психологія, клінічна психологія, основи когнітивно-поведінкової терапії.

Метою навчальної дисципліни є:

- формування компетентностей студентів в галузі психології конфлікту та управління конфліктами в моделі КПТ;
- сформуванню у студентів базову систему наукових знань з психології конфлікту, сучасних теорій і концепцій в цілому та управління конфліктами зокрема;

- підвищити рівень психологічної компетентності студентів у забезпеченні конструктивної поведінки та практичної готовності особистості до аналізу конфліктних ситуацій та управління конфліктами в моделі КПТ.

Завдання навчальної дисципліни:

- знати ключові поняття, теорії та закономірності управління конфліктами в моделі КПТ;
- застосовувати корекційно-розвиваючі когнітивні, поведінкові та тілесні техніки і методи як у роботі з клієнтами під час консультування і терапії, так і під час тренерської роботи;
- здійснювати конфліктологічне консультування установ та підприємств;
- здійснювати комплексну психодіагностику особливостей поведінки особистості у конфлікті та чинників деструктивної поведінки;
- планувати, розробляти та втілювати програму корекції конфліктної поведінки особистості.

3. Освітній компонент спрямований на формування таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальна компетентність ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. **ЗК 4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ЗК 5.** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. **ЗК7.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. **ЗК8.** Здатність розробляти та управляти проектами.

Фахові компетентності

ФК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

ФК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

ФК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

ФК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

ФК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Очікувані програмні результати навчання: **ПР4.** Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. **ПР5.** Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. **ПР6.** Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість. **ПРН11.** Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності. **ПРН12.** Демонструвати розуміння закономірностей та особливостей психічного розвитку в нормі і патології та функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань

Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні	Лаб. Роб.	Сам. роб./консультації	Методи та технології викладання	Форма контролю/Бали
Змістовий модуль 1. Сучасне розуміння природи конфлікту							
Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання психології управління конфліктами.	9	1	1	-	8/2	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Тема 2. Сучасне розуміння природи і причин виникнення конфліктів.	11	1	1	-	8/2	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Тема 3. Типологія та динаміка конфлікту.	17	2	2	-	10/1	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Тема 4. Копінг-стратегії у конфлікті.	17	2	2	-	10/1	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Разом за модулем 1	54	6	6		36/6		40
Змістовий модуль 2. КІТ-модель управління конфліктами							
Тема 5. КІТ-модель роботи з різними типами конфліктів.		2	2	-	12/1	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Тема 6. Діагностика та прогнозування конфліктів.		1	2	-	12/1	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Тема 7. Психопрофілактика та попередження конфліктів: когнітивно-поведінкова модель		1	2	-	12/1	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Тема 8. Сучасні методи управління конфліктами.			2	-	14/1	лекція-командно-орієнтоване навчання / Office 365.	КДС/10
Разом за модулем 2	66	4	8	-	50/4		40
ІНДЗ							Бал
							20
Всього годин/ Балів	120	10	14	-	86/10		100

Office 365 одна з форм навчання або симбіоз у формі он-лайн лекцій під час карантинних обмежень. Форма контролю: КДС – командна дискусія, ПМК – підсумкова модульна контрольна робота, К – консультації.

4. Завдання для самостійного опрацювання

Тема 1. Об'єкт, предмет і завдання психології управління конфліктами (5 год)

Завдання: ознайомитись із сучасними групами методів психології конфлікту.

Тема 2. Сучасне розуміння природи і причин виникнення конфліктів (5 год.).

Завдання: ознайомитися із сучасними теоріями конфлікту у психології, дати їм порівняльну характеристику.

Тема 3. Типологія та динаміка конфлікту (10 год.).

Завдання: Визначити особливості когнітивно-поведінкового підходу у вивченні різних типів та динаміки конфлікту.

Тема 4. Копінг-стратегії у конфлікті (10 год.).

Завдання: ознайомитись з різними підходами до розуміння та класифікації копінг-поведінки.

Тема 5. КППТ-модель роботи з різними типами конфліктів (10 год.).

Завдання: підготувати КППТ-формулювання випадку конфлікту та його наслідків.

Тема 6. Діагностика та прогнозування конфліктів (10 год.).

Завдання: підготувати модель діагностики випадку конфліктної ситуації (накопичення протиріч, що є підґрунтям для виникнення конфлікту).

Тема 7. Психопрофілактика та попередження конфліктів: когнітивно-поведінкова модель (10 год.).

Завдання: розробити програму корекції конфліктної поведінки (за наданим випадком).

Тема 8. Сучасні методи управління конфліктами.

Завдання: розробити карту конфлікту, розробити балансний аркуш (за наданим випадком).

IV. Політика оцінювання

Відвідування занять дає можливість отримати задекларовані інтегральну, загальні та фахові компетентності, вчасно і якісно виконати завдання.

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного оцінювання та виконання ІНДЗ.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – командно-орієнтованих лекцій та командно-орієнтованих дискусій. Упродовж курсу застосовуються усі етапи командно-орієнтованого навчання: до-аудиторна підготовка, вирішення проблемних завдань (кейсів, проблемних задач), командні та міжкомандні дискусії.

Участь у цих видах робіт є умовою складання заліку. За наявності поважних причин пропусків див. п. *Несвоєчасне виконання завдання.*

Здобувачам освіти може бути зараховано результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#). і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

–3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;

- 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;
- 10 балів – за публікацію статті (статтей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт;
- 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт.

За умови представлення здобувачами освіти документів (сертифікатів, свідоцтв тощо), що засвідчують отримані результати та відповідають тематиці, обсягу та результатам навчання, які

Підтвердження подається здобувачем освіти викладачеві курсу не пізніше ніж за 10 днів до дати останнього заняття з дисципліни. При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням. [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.](#) і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Несвоєчасне виконання завдання.

Студент, що з певних причин не відвідує лекції, зобов'язаний аргументувати свою відсутність і представити конспект пропущеного заняття. Якщо студент відсутній на практичному та лабораторному занятті, то, залежно від виду діяльності, передбаченого навчальною програмою, студент проходить усне опитування на пропущену тематику або демонструє навички роботи, що їх передбачено відповідним видом діяльності. Відсутність студента на ПМК оцінюється в «0» балів. Повторне написання ПМК можливе лише за наявності офіційного документу, який підтверджує вагому причину відсутності студента.

- За умови участі студентів у навчанні з елементами **дуальної освіти** передбачено можливість самостійного опрацювання студентами матеріалів навчальних занять протягом одного дня на тиждень та зарахування їхніх результатів до загальної кількості балів поточного контролю.

- *Процедура оскарження результатів контрольних заходів.*

- Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що його буде розглянуто згідно із заздалегідь визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Враховуючи те, що основне завдання курсу – вдосконалення вмінь організовувати дослідження з урахуванням вимог етичних стандартів, підготовка документів до розгляду для Комітету з етики клінічних досліджень та оцінювання проєктів в якості експерта, поточний контроль представлений в оцінюванні дослідницьких вмінь студентів, що втілюється виключно у вигляді ІНДЗ.

Обов'язковими є:

поточний контроль – виконання завдань практичних занять та ІНДЗ. Сумарна оцінка за поточний контроль і становить максимум **100** балів (у тому числі 20 балів за ІНДЗ).

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі (за погодженням з кафедрою).

Академічна доброчесність: виконані завдання магістрами мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями з опорою на представлені зразки оформлення необхідних для

клінічних досліджень документів. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Перевірка робіт здійснюється з допомогою системи Strike Plagiarism.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів.

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що його буде розглянуто згідно із заздалегідь визначеними процедурами у ЗВО (див. Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки, пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

- **Дотримання правил навчальної етики та академічної доброчесності:**

- Дотримання академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

- Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч. 6 статті 42 Закону України «Про освіту») :

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;

- відрахування з університету (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);

- позбавлення академічної стипендії;

- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

- Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи (лабораторні та практичні завдання), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 50%). Перескладання відбувається із дозволу кафедри за наявності поважних причин.

V. Підсумковий контроль

Навчальним планом передбачено залік (3-ий семестр). Залік може бути виставлений за умови накопичення магістром 100 балів за ПМК та виконання завдань практичних занять та ІНДЗ.

Докладніше про поточне та підсумкове оцінювання - за покликанням. https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Залік
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Література з бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки

- [88.5я73] Дуткевич, Т. В. Конфліктологія з основами психології управління : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Т.В. Дуткевич ; М-во освіти і науки України, Кам'янець-Поділ. держ. ун-т, Ін-т соц. реабілітації та розв. дитини. – Київ : Центр навч. л-ри, 2005. – 456 с. – Бібліогр.: с. 442-447. Прогр. курсу "Конфліктологія", "Основи психології управління". – 966-364-024-3. – .6 прим.
- [60.5я73] Конфліктологія : навч. посіб. / М.П. Гетьманчук, П.М. Гетьманчук, С.С. Гнатюк, Д.І. Йосифович ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : ЛДУВС, 2016. – 344 с. – (в паліт.) ISBN 978-617-511-212-0. – 1 прим.
- [88.5я73] Скібіцька, Л. І. Конфліктологія : навч. посіб. / Л.І. Скібіцька ; М-во освіти і науки України. – 2-е вид. – Київ : Кондор, 2011. – 384 с. – Бібліогр.: с. 317-319. Додатки. – (в паліт.) ISBN 978-966-351-297-6. – 10 прим.
- [60.5я73] Русинка, І. І. Конфліктологія. Психотехнології запобігання і управління конфліктами : навч. посіб. / І.І. Русинка ; М-во освіти і науки України. – Київ : Професіонал, 2007. – 336 с. – Бібліогр.: с. 332-334. – (в паліт.) ISBN 966-370-048-3. – 3 прим.
- [88.53я73] Орлянський, В. С. Конфліктологія : навч. посіб. / В.С. Орлянський. – Київ : Центр навч. л-ри, 2007. – 160 с. – Бібліогр.: с. 155. Слов. термінів. – (в паліт.) ISBN 978-966-364-422-6. – 10 прим.
- [88.5я73] Конфліктологія : навч. посіб. / Л.М. Ємельяненко, В.М. Петюх, Л.В. Торгова, А.М. Гриненко ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ; за ред. В. М. Петюха, Л. В. Торгової. – Київ : КНЕУ, 2005. – 316 с. – Бібліогр.: с. 307-311. – 966-574-555-7. – 5 прим.

Основна література

- Вестбрук Д., Кеннерлі Г., Кірк Д. Вступ в когнітивно-поведінкову терапію. (2014). Львів: Свічадо. 410 с.
- Гоулстон М. Я чую вас наскрізь! Як порозумітися з будь ким. (2020) Пер. з англ. А. Жищинської. 2-е вид. Дніпро: Моноліт. 248 с.
- Гоулстон М. Як спілкуватися з психами. Правила взаємодії з неадекватними й нестерпними людьми у вашому житті. (2021) Пер. з англ. А. Жищинської. 2-е вид. Дніпро: Моноліт. 248 с.
- Калаур С.М., Фалинська З.З. (2012) Соціальна конфліктологія: навч. посіб. Тернопіль: Астон.
- Котлова Л.О. (2013) Психологія конфлікту: курс лекцій : Навчальний посібник. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 112 с.

6. МакКей М., Фаннінг П., Палег К. (2021) Мистецтво бути у парі: практичні навички. Пер. з англ. Куришко І. Львів: Галицька видавнича спілка. 356 с.
7. Мітлош А.В. (2020) Копінг-стратегії у міжособовій взаємодії // Соціально-психологічна компетентність персоналу в сфері публічного управління [Текст] : монографія / за заг. ред. О.В. Лазорко, Т.В. Федотової. Луцьк «Вежа Друк» С. 104-128.
8. Мітлош А.В. Романенко О.К. (2016) Комунікативна толерантність школяра: навчально-методичний посібник. Луцьк: Луцька гімназія № 18 Луцької міської ради Волинської області. 109 с.
9. Мітлош А.В., Мудрик А.Б. (2022) Стратегії поведінки у конфлікті осіб із залежними формами поведінки. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Психологія». Вип. 1. С. 57-62.
10. Нагаєв В.М. (2014) Конфліктологія: курс лекцій / Навчальний посібник. К.
11. Романчук О. (2016) Сім'я, що зцілює. Основи терапевтичного батьківства дітей, що зазнали скривдження та емоційного занедбання. Львів: Свічадо. 268 с.
12. Сапольські Р. (2021) Біологія поведінки. Причини доброго і поганого в нас. Пер. з англ. О. Любенко. Київ: Наш формат. 672 с.
13. Станчишин В. (2021) Для стосунків потрібні двоє. К.: Віхола. 280 с.
14. Теорія та практика психологічного тренінгу: навчально-методичний посібник (2014) / за ред. д. психол. н., проф. Л.В. Засєкіної. Авт. кол. : З.Ю. Крижановська, А.В. Кульчицька, А.В. Мітлош, А.Б. Мудрик, О.А. Соловей, Т.В. Федотова, О.Я. Феніна, Х.Ю. Шишкіна; уклад. Л.С. Куренчук. Луцьк : СПД Галяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф».136 с.
15. Файфер Л., Краудер А., Елсенреат Т., Галл Р. (2020) Практична когнітивно-поведінкова терапія для дітей та підлітків. Київ: Діалектика. 272 с.
16. Яхно Т.П., Курєвіна І.О Конфліктологія та теорія переговорів. (2020) Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури. 68 с.

Додаткова література

1. Форвард С., Фрейзер Д. Емоційний шантаж. Коли люди з вашого життя використовують залякування, обов'язки та провину, щоб маніпулювати вами (2019). В-во «Фабула». 336 с.
2. Гоулман Д. Емоційний інтелект (2018). Пер. з англ. С.-Л. Гумецької. Х.: Віват. 512 с.
3. Мітлош А.В., Федотова Т.В. (2015) Тренінг командотворення у системі підвищення кваліфікації державних службовців як запорука їхньої професійної успішності. Психологія професійної безпеки : матер. міжнар. наук.-практ.конф. Луцьк : Вежа-Друк, 70-72.
4. Мітлош А., Шпур Л. Стратегії поведінки майбутніх психологів у міжособистісних конфліктах (2015) Актуальні проблеми соціалізації особистості : Матеріали II науково-практичного семінару / За заг. ред. Л.В.Засєкіної. Луцьк : ПП Іванюк В.П. 103-105.